
POLITISK PLATTFORM

LFB

Landsforeningen
for barnevernsbarn

Sist vedtatt 24.04.2021

ADOPSJON

Barn i fosterhjem opplever ofte utrygghet og ustabilitet i sin tilværelse på grunn av hyppige flyttinger, at foreldrene kan **forsøke** å overprøve vedtaket om fosterhjems plasseringer og fordi foreldre kan kreve sak om samvær. Dette skaper stor usikkerhet for barnet som i mange tilfeller har knyttet seg til fosterforeldre som omsorgsgivere. I saker der tilbakeføring til opprinnelige foreldre er høyst usannsynlig kan adopsjon være en god løsning som sikrer sunn utvikling hos barnet gjennom å skape trygghet og kontinuitet i omsorgen.

LFB MENER AT:

- Adopsjon er en god løsning når det regnes som svært sannsynlig at opprinnelige foreldre aldri vil kunne gi barnet forsvarlig omsorg.
- Adopsjon bør vurderes hvis det anses å være til barnets beste, og i de tilfeller hvor barnet har fått sterk tilknytning til mennesker og miljø der det er.
- Barnets meninger og ønsker skal være en viktig del gjennom hele prosessen.
- Fosterforeldre som ønsker å søke om å adoptere fosterbarnet må ha vist seg egnet til å oppdra barnet som sitt eget.
- Fosterforeldre som har adoptert fosterbarn, må få veiledning.
- Vilkårene for å innvilge adopsjon etter adopsjonsloven må være til stede.

AKUTTPLASSERINGER

En akutt plassering sees på som nødvendig når det er fare for at et barn blir skadelidende av å bli værende i hjemmet. De fleste akutt plasseringer er tvangsvedtak som betyr at hverken barn eller foreldre må samtykke til plasseringen. Alle akuttvedtak er midlertidige og skal enten oppheves eller erstattes med andre vedtak som kan gi mer langvarige plasseringer. Uansett hvor riktig en akutt plassering er så kan det oppleves traumatisk for barnet.

LFB MENER AT:

- Alle barn er forskjellige, og det må i hver akutt plassering vurderes hva som er barnets behov og barnets beste.
- Alle akutt plasseringer må gjennomføres på en minst mulig traumatisk måte.
- Barn som akutt plasseres skal tilbys hjelp til håndtering av denne opplevelsen. Dette bør tilbys der barnet er.
- Dersom det skal brukes politi under en akutt plassering *bør disse være sivile. Spesielt overfor yngre barn bør sivil politi vurderes sterkt*
- Det skal alltid fokuseres på medvirkning, også under et akuttvedtak.
- Det bør jobbes for at barnet ikke hentes hjemme
- Det bør alltid vurderes hvor det er best for barnet å hentes
- De yngre barna bør bli ledsaget av en trygghetsperson når de hentes

ANBUDDSPROSESSER I BARNEVERNET

Staten har som oppgave å ivareta de forskjellige behovene barna i barnevernet har. Dessverre klarer ikke alltid det offentlige å tilby det barnevernet trenger for å oppfylle barnas behov. Da kan stat og kommune velge å legge en forespørsel om at noen andre skal gi tilbudet ut på anbud, og private aktører, og kommersielle og ideelle aktører kan konkurrere om å få kontrakten

LFB MENER AT:

- Pris og kvalitet ikke skal telle likt i anbudskonkurransene.
- Når institusjonsplasser o.l. lyses ut på anbud skal man alltid inkludere medvirkning fra barnevernsbarn.
- Det er viktig at det foreligger klare forventninger fra stat/kommune til brukerorganisasjoner om deres rolle i prosessen.
- Det må alltid vurderes om brukerperspektivet skal være med i forhandlingsmøtene.
- Det bør kun være ideelle aktører som kan konkurrere om å få kontraktene fra det offentlige
- I alle anbudsprosesser som omhandler barn over 12 år så bør barnet gis mulighet til å velge sitt eget bosted. Barnets ønske og behov skal legges vekt på.

BARN SOM LEVER I FATTIGDOM

I Norge lever en del barn i fattigdom. Med dette menes ikke bare absolutt fattigdom som i stor grad handler om fysisk overlevelse, men også fattigdom som innebærer å ikke ha muligheten til å delta i samfunnet på lik linje med andre. Det er viktig at barneverntjenesten vet hvor de skal henvende seg, og ikke minst hvordan de skal bistå familier i slike tilfeller. LFBs medlemmer har påpekt at de opplever det som at barneverntjenesten overleverer det økonomiske ansvaret for disse familiene til NAV, mens NAV har egne regler som gjelder for sitt system. Dette oppleves ustrukturert og det kan virke som om man faller mellom to stoler.

LFB MENER AT:

- Barneverntjenesten skal følge opp sitt juridiske ansvar rundt barn som lever i fattigdom.
- Alle barneverntjenester må ha et strukturert samarbeid med NAV, for å kunne følge opp barn som lever i fattigdom ut fra barnets beste.
- Barnevernstjenesten må kunne bistå i møter med NAV når det gjelder økonomi hos familier som faller under fattigdomsgrensen.

BARNEVERNENSREFORMEN

Barnevernsreformen er flere foreslåtte endringer som skal gi mer ansvar til kommunene på barnevernsområdet. Store deler av reformen trer i kraft i 2022.

LFB MENER AT:

- Kommunene ikke er klare for ansvaret barnevernsreformen pålegger dem allerede i 2022.
- Det er bekymringsfullt at kommunene skal få et økt finansieringsansvar for barnevernstiltak, og vi er spesielt bekymret for at billigere tiltak vil bli valgt over gode tiltak når kommunene allerede er underfinansiert.
- Kommunen kan få et helhetlig ansvar for oppfølging og veiledning av fosterhjemmene, men at Bufetats veiledning fortsatt skal være et supplement der det er behov for det.
- Å endre navn fra statlige familiehjem til spesialiserte fosterhjem er en positiv begrepsendring.
- Det er positivt at det lovfestes at Bufetat kan tilby spesialiserte hjelpetiltak, men vi er bekymret for at disse hjelpetiltakene ikke blir brukt nok når de ikke ligger i kommunen. Det bør derfor være informasjonsflyt mellom Bufetat og kommunene om hva slags tiltak som er tilgjengelig.

BARNEVERNET I MØTE MED BARN

Over tid har stadig flere barn og unge fått hjelp fra barnevernet. I 2019 var det ca. 55000 barn og unge som hadde kontakt med barnevernet. LFB er opptatt av at disse barna skal oppleve at barnevernet finnes for deres skyld, og at barneverntjenesten har et fokus på barnas perspektiv.

LFB MENER AT:

- Barnet skal alltid settes først.
- Saksbehandler i barnevernet skal fokusere på å gi barnet best mulig oppvekstvilkår og gode omsorgsrammer, noe som også innbefatter å vurdere hjelp til barnets familie
- Det er en samfunnsøkonomisk investering å gi barn og unge riktig tiltak så tidlig som mulig.
- Barnevernet skal alltid snakke med barna uten at foreldrene er til stede, for å unngå å sette barnet i en situasjon hvor de må velge hvor lojaliteten deres skal ligge. Brudd på dette kan medføre at barnet ikke får hjelpen h*n har behov for.
- Barnevernet skal til det ytterste forsøke å snakke med barna først.
- Barnevernet plikter å fortelle barnet om barnets rettigheter.
- Barnevernet skal gi informasjon om rettighetene barnevernsbarn har i samfunnet generelt ikke bare rettighetene de har i barnevernet.
- Det bør være et krav om jevnlig oppfølging av barnet uavhengig av hvor barnet til enhver tid befinner seg.
- Alle ansatte i det kommunale og statlige barnevern som har primærkontakt med barn, bør ha gjennomført et obligatorisk kurs i samtaleteknikk med barn.

BARNEVERNTJENESTENE

Det kommunale barnevernet (barneverntjenesten) er de som har ansvaret for å utføre alle oppgavene som ikke er lagt til et statlig organ. Barneverntjenesten har

ansvar for at alle barn i kommunen får hjelp hvis de trenger det.

LFB MENER AT:

- Det må innføres hyppigere og tydeligere kontroll av hvordan barnevernet utfører sitt arbeid.
- Alle barneverntjenester skal ha minimum 75 % fagstillinger
- Det bør være forskjellige krav til kompetanse for de ulike stillingene i barneverntjenesten.
- Kommuner som har stort areal eller få ansatte må innhente bistand fra andre kommuner.
- I kommuner med stort areal bør tjenestene ha flere lokaliseringer slik at tilbudet er der barna er.
- Enhver barneverntjeneste bør etterstrebe å ha ansatte som gjenspeiler kulturmangfoldet i sin kommune, men fag og relasjonskompetanse er viktig og skal alltid prioriteres.
- Barneverntjenestene skal ha melde- og oppfølgingsplikt i saker der en familie flytter til en annen kommune for å påse at barnet/barna blir fulgt opp.
- Dersom et barn blir flyttet til utlandet for å unngå barnevernet skal barneverntjenesten informere instansene i det landet som er ansvarlig for barn og unges oppvekst.
- Det bør opprettes et felles journalsystem slik at selv om barnet flytter får det forsvarlig hjelp uavhengig av hvor det bor.
- Små kommuner som ikke har riktige tjenestetilbud for barna i deres kommune, bør opprette interkommunalt samarbeid som sikrer at barna får de tjenestene de trenger.
- Alle kommuner bør vurdere å ansette erfaringskonsulenter i sin tjeneste.
- Mange barn opplever barnevernskontoret som sterilt og utrygt, og det bør jobbes for å lage fleksible løsninger for at samtalene oppleves trygge for barna.

BARNEVERNSBARN MED FUNKSJONSNEDESETTELSER

LFB jobber for å minske stigmatisering av barnevernsbarn, og vi ser at barnevernsbarn med både synlige og usynlige funksjonsnedsettelser risikerer å bli dobbelt stigmatisert. Dette kan gi langvarige og komplekse vansker som for noen varer livet ut. Derfor er det svært viktig for oss at mennesker som jobber med, eller har ansvar for disse barna har forståelse for at de kan ha behov for ekstra ressurser knyttet til hjelp og oppfølging.

LFB MENER AT:

- Ansatte som jobber med barn innen barnevern skal ha kunnskap og forståelse for at det finnes skjulte funksjonsnedsettelser som gjør hverdagen ekstra utfordrende for barn i barnevernet.
- Ansatte som jobber med disse barna, skal behandle dem med respekt på lik linje med de som ikke har funksjonsnedsettelser.
- Ansatte i barneverntjenester skal velge riktige ord når det snakkes med og om denne målgruppen.

BARNEVERNSBARN SOM KOMMENDE FORELDRE

Erfaringene våre medlemmer har når de skal ha egne barn er varierte. Spesielt når det kommer til hvordan de blir møtt av ulike hjelpeinstanser, inkludert barneverntjenesten. Det kan være sårbart å skulle inn en ny livssituasjon med nye roller som skal håndteres, spesielt hvis man ikke har hatt disse rollemodellene i egen oppvekst. Å tilby riktig hjelp til barnevernsbarn som kommende foreldre vil være en god investering for barns beste, og for å sikre det kommende barnet sin oppvekst.

Likevel forteller flere av våre medlemmer at de mestrer den nye livssituasjonen godt på egenhånd, og kan oppleve det som stigmatiserende at barneverntjenesten er skeptiske til om de eger seg som gode foreldre for eget barn.

LFB MENER AT:

- Barnevernsbarn skal ikke oppleve å bli ytterligere stigmatisert dersom de selv skal ha barn.
- Barneverntjenesten skal sørge for riktige tiltak slik at barnevernsbarn som er kommende foreldre får gode forutsetninger til å være gode foreldre.
- Når et barn blir født av barnevernsbarn skal det ikke være en automatikk i at de også havner i barnevernet.
- Barnevernsbarn som blir gravide eller får barn under ettervern skal ikke miste tilbudet sitt.

BARNEVERN SVAKT

I dag har ikke alle barn og unge tilgang på døgnskutt akutt hjelp. Dette setter barn og unge i en svært sårbar situasjon. Å sikre at barn og unge får den hjelpen de trenger når de trenger den er en kommunal oppgave. Derfor er det viktig at alle kommuner sikrer at det er mulig å få hjelp når som helst. Omsorgssvikt skjer ikke nødvendigvis innenfor kontortid.

LFB MENER AT:

- Barn og unge skal ha lovfestet tilgang til døgnskutt akutt hjelp.
- Alarmtelefonen er et viktig tiltak, men erstatter ikke en lokal barnevernvakt.
- Barnevernets åpningstider bør tilpasses barnas hverdag slik at oppfølging, observasjon etc. kan gjøres uten å holde barnet hjemme fra skolen.
- Det må settes et større fokus på de yngste barna, og deres rett til akutt hjelp.
- Alle ansatte ved de kommunale barnevernsvakter skal ha relevant bachelor, og minimum 3 års relevant yrkeserfaring. Det bør også forventes at ansatte ved de respektive barnevernsvaktene er godt skolerte i tematikken "Barn og familier i krise".

BEGREPER

Barnevernfaglige begreper er nødvendige. Noen begreper kan oppfattes som stigmatiserende, men vi mener at å endre begrep ikke nødvendigvis løser problemet. Ofte vil endringen kun føre til at et nytt ord oppleves like stigmatiserende. Enkelte ord er allikevel svært negativt ladet og en bør derfor se etter erstatninger.

LFB MENER AT:

- Det bør være et fokus på at begreper skal være positivt ladet.
- Det er holdningen til begrepene som bør være i fokus.
- Begreper bør ikke endres med mål om å minske f. eks stigma med mindre innholdet også endres.
- Nye begreper bør ikke ha den effekt at kravene til handling blir redusert og barn står i risiko for å leve i en uholdbar situasjon over lengre tid enn nødvendig.

BEKYMRINGSMELDINGER OG HENLEGGELSER

Ettersom barnevernet i seg selv ikke driver med oppsøkende arbeid er de avhengige av at bekymringsmeldinger sendes inn slik at de kan hjelpe barn som ikke har det bra. Det er derfor utrolig viktig at disse bekymringsmeldingene håndteres på en god måte. Flere av våre medlemmer forteller at det i deres sak ble sendt inn flere bekymringsmeldinger uten at barnevernet reagerte. Vi vet at flertallet av meldingene barnevernet mottar henlegges – også før de blir undersøkt.

LFB MENER AT:

- Barneverntjenesten skal ta bekymringsmeldinger på alvor og ikke henlegge saker de ikke har gjort en individuell, faglig vurdering av.
- Barneverntjenestene må organisere seg slik at alle bekymringsmeldinger blir gjennomgått og vurdert.
- Barneverntjenesten skal dokumentere hvorfor de henlegger en bekymringsmelding uavhengig av om bekymringsmeldingen oppfattes som grunnløs eller ikke.
- Bekymringsmeldinger skal kunne klages på og tjenesten bør opprette et kvalitetsråd som foretar en second-opinion av bekymringsmeldinger det klages på. I kvalitetsrådet bør det sitte minst 1 person med brukererfaring. Kvalitetsrådet bør kunne møtes hver 14 dag for gjennomgang av henlagte meldinger det er klaget på.
- Alle henleggelse skal dokumenteres med en faglig begrunnelse.
- Barnevernet skal ikke henlegge en undersøkelsessak uten at barnet har blitt snakket med uten foreldrene til stede.
- Barn og unge skal selv ha mulighet til å klage på henleggelsen slik at deres medvirkning i eget liv blir sikret.

BEMANNINGSNORM

I dag står barneverntjenesten overfor enorme utfordringer knyttet til bemanning, og dette kjenner barnevernsbarn på kroppen. Den store saksmengden hos den enkelte saksbehandler gjør faglig forsvarlighet, arbeidskapasitet og kontinuitet tilnærmet umulig. Dette reflekteres i de hyppige utskiftningene av saksbehandlere og manglende tid og ressurser til oppfølging av det enkelte barn. I et arbeid der barn og unges liv er så utsatt er dette svært uforsvarlig og det gjør at barnevernsbarn ikke får den hjelpen loven sier de skal ha.

LFB MENER AT:

- Det må innføres en bemanningsnorm for det kommunale barnevernet.
- Bemanningsnormen bør utgå fra geografiske forhold, sosioøkonomiske forhold og antall barnevernsbarn.
- Å ha en bemanningsnorm som gjenspeiler mangfoldet i samfunnet bidrar til økt fagkompetanse og bred kulturforståelse.

BEREDSKAPSHJEM

Beredskapshjem er hjem som er tilgjengelige for å ta imot barn i akutte situasjoner til alle døgnets tider, og er derfor et viktig akutttiltak for barnevernet. Barn i svært sårbare situasjoner kan havne i fremmede menneskers hjem, og dette kan for noen oppleves skremmende. De brå overgangene i en slik situasjon har etter det LFB erfarer utløst mange følelser derfor er det viktig at beredskapshjemmet er rustet for de reaksjonene barnet kan få. Tidsmessig er det også LFBs oppfatning at mange barn blir boende lenge i et hjem som de likevel skal flytte fra. Denne tiden kan være positiv for barnet, men det er også viktig å huske at det kan skape ytterligere reaksjoner og øke risikoen for relasjonsskader ved ytterligere flyttinger.

LFB MENER AT:

- Det skal stilles høye krav for å kunne bli beredskapshjem, og de som blir det må få nødvendig kursing, hjelp, veiledning og oppfølging som gjør dem rustet til oppgaven.
- Beredskapshjemmene må følges opp av det offentlige, og kursingen og oppfølgingen av hjemmene kan ikke delegeres til private aktører.
- Man skal kunne bli beredskapshjem uavhengig av etnisitet og seksuell orientering.
- Personlig egnethet, stabilitet og omsorgsevne skal vektlegges mer enn formell kompetanse i godkjenningen av beredskapshjem.
- Beredskapshjemmene skal også ha den nødvendige kompetansen til å ta imot et barn i en akutfase.
- Beredskapshjem som har vært det over tid må etter en tidsbestemt periode, bestemt av statsforvalteren, få ny opplæring.
- Barn og unge skal snakkes med, og lyttes til, under hele oppholdet i beredskapshjemmet

- Det skal unngås at barnet opplever unødvendige flyttinger, både mellom beredskapshjem, men også fra beredskapshjem til fosterhjem.
- Beredskapshjem skal kunne godkjennes som fosterhjem dersom barnet og familien selv ønsker det.
- Det må etterstrebes at beredskapshjemmene er jevnt fordelt i landet.
- Det bør etterstrebes at det er nok samisktalende beredskapshjem, som er jevnt fordelt over hele landet
- Beredskapshjem i familie, slekt og nære nettverk skal vurderes og prioriteres så sant det ikke går på tvers av barnets behov, ønsker og sikkerhet

BESØKSHJEM

For noen barn og unge vil det være positivt å få være i besøkshjem fra tid til annen, men det må alltid begrunnes ut fra barnets beste og ikke fordi fosterhjemmet eller ansatte på institusjonen trenger det.

LFB MENER AT:

- Bruk av besøkshjem skal kun skje hvis det er til barnets beste.
- Barnet skal få si sin mening om bruk av besøkshjem.
- Det bør alltid sjekkes om barnet har noen i sitt nyopprettede nettverk som kan bistå. Besøkshjem skal også godkjennes av barnevernet.
- Familier og enslige kan være besøkshjem uavhengig av alder, kjønn, legning og trosretning. Mangfoldet av besøkshjem skal også gjenspeile mangfoldet av barn som trenger et besøkshjem

DE MINSTE BARNA

Alle barn i barnevernet har behov for å bli møtt på ulike måter, som er tilpasset seg og sin sak. Ikke minst har barn i barnevernet et behov for å bli møtt ulikt med tanke på hvilken alder de er i. Det finnes mye kompetanse om hvordan man bør kommunisere og forholde seg til de minste barna, og det er satt i gang prosjekter i flere byer som tar for seg hvordan barnehjernen reagerer annerledes enn en ungdomshjerne. Det er viktig at alle som jobber med barn og unge, og spesielt barneverntjenesten, har et fokus på at de minste barna ofte har behov for noe helt annet enn de eldre barna.

LFB MENER AT:

- Noen barnet har en relasjon til bør være til stede i alle samtaler mellom barnevernet og barnet.
- Det bør være mennesker med særskilt utdanning og egnethet som har de første samtaler med de minste barna.
- Fokuset fra barnevernet bør være å skape relasjoner og trygghet hos alle barnevernsbarn, men spesielt hos de minste barna.

DOKUMENTASJONSPLIKT

Det kan være utfordrende å forstå hva som skjer og hvorfor ting blir gjort som de blir gjort i en barnevernssak. Dette gjelder særlig for barn og unge som selv er involvert i saken. Det er derfor svært viktig å dokumentere alle steg og valg godt, slik at man kan få innsikt og forståelse både underveis og i etterkant.

LFB MENER AT:

- Alle steg i en barnevernssak skal dokumenteres.
- Barn og unge selv skal være medvirkende i egen sak, dette skal også dokumenteres.
- Henleggelse må dokumenteres med individuell faglig begrunnelse.
- Enhver begrunnelse for vedtak som blir opprettet, avsluttet eller henlagt skal ha en faglig begrunnelse med barnets beste som hovedargument.
- Det bør utarbeides bedre retningslinjer for hvordan ansatte i barnevernet skal dokumentere.

ENETILTAK

Bruken av enetiltak i stedet for institusjoner og forsterkede fosterhjem har økt kraftig de siste årene. Det er ikke samme krav til den barnevernfaglige kvaliteten i enetiltak, som det er ved statlige institusjoner. Noen ungdommer som har vært utsatt for f.eks. alvorlig omsorgssvikt, har så sterke smerteuttrykk at det er vanskelig å finne egnede lokale omsorgstiltak.

LFB MENER AT:

- Barn og unge føler seg ikke trygge i enetiltak, og det kan skade deres rettssikkerhet.
- I de tilfeller hvor barnet har så sterke smerteuttrykk at ordinære omsorgstiltak ikke fungerer kan enetiltak være nødvendig i en tidsbegrenset periode.
- Barn og ungdom har som hovedregel godt av å utvikle seg sammen med andre ungdommer, enten i en barneverninstitusjon eller i et fosterhjem.
- Bruken av enetiltak bør kun brukes i tilfeller hvor barnet eller ungdommen selv ønsker det. For at barnet selv skal kunne ta et slikt valg er det viktig at barnet har tilstrekkelig med informasjon til hvorfor barneverntjenesten mener det er forsvarlig at barnet skal bo i et enetiltak.
- Enetiltak bør aller helst erstattes med institusjoner hvor de ansatte har god erfaring med de utfordringene barnet har.
- Det bør stilles like høye krav til bruk av enetiltak som ved bruk av tvang.
- Dersom barnet allerede bor eller har bodd i fosterhjem skal man fokusere på å forsterke fosterhjemmet framfor å bruke enetiltak.
- Det skal føres hyppige tilsyn ved bruk av enetiltak.
- Det bør tilstrebes å bruke enetiltak som drives av ideelle aktører fremfor kommersielle aktører

ENSLIGE MINDREÅRIGE ASYLSØKERE (EMA)

Enslige mindreårige asylsøkere er en svært sårbar gruppe som har behov for spesielt vern og god rettssikkerhet på lik linje med alle barn i Norge. I dag har Utlendingsdirektoratet omsorgsansvaret for enslige mindreårige asylsøkere som er over 15 år. Dette medfører at de bor i egne avdelinger på asylmottak og får mindre oppfølging.

LFB MENER AT:

- Barn og unge som søker asyl er først og fremst barn, og skal behandles deretter.
- Enslige mindreårige asylsøkere skal ha like rettigheter som alle barn.
- Innvandringspolitiske hensyn skal ikke veie tyngre enn barns beste.
- Ansvar for enslige mindreårige asylsøkere over 15 år må overføres fra Utlendingsdirektoratet til barneverntjenesten – alle enslige mindreårige asylsøkere under 18 bør være i barnevernet.
- Myndighetene må sikre barn som kommer til Norge samme omsorgstilbud, livskvalitet og rettssikkerhet som barn født i Norge.
- Enslige mindreårige asylsøkere skal ha egne partsrettigheter på lik linje med alle barn i Norge.
- Det bør være spesielt fokus på å redusere oppholdstiden for barn og unge i mottak.
- Det bør opprettes et bredt faglig sammensatt team som skal ivareta enslige mindreårige asylsøkeres rettigheter, behov og beskyttelse ved ankomst.
- Det skal brukes nøytrale tolker.
- Det skal særlig satses på bedre språkundervisning i norsk. Samt økt kulturforståelse, norske forvaltningssystemer, skoleverk eller annet som er med på å øke mulighetene for god integrering.
- Alle som jobber med enslige mindreårige asylsøkere, skal ha kultursensitivitet i fokus.

ETTERVERN

I dag er ikke unge i myndig alder sikret god nok oppfølging som kan sørge for at overgangen til voksenlivet blir vellykket. Det er for lett å ikke gi ungdom ettervern, til tross for at dette skal begrunnes ut fra barns beste. I dag opplever unge ettervernstilbudet som svært mangelfullt, særlig på opplæring i sosiale og praktiske ferdigheter til å håndtere livet på egenhånd. Ettervern skal være noe den unge har rett til, og det skal også være mulig å ombestemme seg. Som mange unge flest har barnevernsbarn behov for å løsrive seg i rykk og napp. Å si nei til ettervern må derfor forstås som en naturlig del av å lære seg å stå på egne ben, og det offentlige må være åpne for at den unge vil oppleve utfordringer som gir behov for økt støtte igjen. Mange barnevernsbarn har omfattende behov for hjelp og støtte i overgangen til voksenlivet, men veldig få barnevernsbarn har et ettervernstilbud etter at de har fylt 20 år.

LFB MENER AT:

- Retten til ettervern fram til fylte 25 år må følges opp, og være gjeldene for alle ungdommer i barnevernet som har behov for tiltak.
- Det må være mulig å opprette, gjenopprette eller bytte ettervernstiltak, og barneverntjenesten skal tilby dette kontinuerlig frem til fylte 25 år.
- Barnevernet bør ta jevnlig kontakt med ungdom som har takket nei til ettervern, frem til de har fylt 25 år.
- Det skal være en lovfestet plikt å informere godt om ettervern fra 16 år og skal være et fast samtaleemne frem til 18 år.
- Ungdommene skal få tilbud om lik behandling og like muligheter i ettervern, uavhengig av kommunegrenser. Det må sikres at det er lik kapasitet, ressurser og kompetanse i kommunene.
- Den individuelle ungdommens behov, ønsker og meninger skal være sentralt i utformingen av ettervernstilbudet.
- Ettervernstilbudet må favne den sosiale og psykiske siden av livet, med særlig fokus på å hjelpe ungdommen å mestre hverdagen med sikte på å bli selvstendig. Områder som utdanning, økonomi, ernæring og bosted må også fokuseres på.
- Ettervernstilbudet må være helhetlig og basert på koordinert samarbeid mellom ulike instanser med tydelig definerte ansvarsforhold der det stilles krav til at barneverntjenesten har det overordnede ansvaret.
- Klage på manglende eller mangelfullt ettervern bør ha en egen klageinstans for å unngå for lang behandlingstid.
- Psykisk helse bør være et tema i ettervernet
- NAV må ha egne økonomiske ordninger for ungdom under ettervern
- Ettervernet må forberede ungdommen på livet etter ettervern.

FLERKULTURELT BARNEVERN

Samfunnet er flerkulturelt, og det er viktig at barnevernet gjenspeiler dette. For å kunne møte og forstå familier og barn fra forskjellige kulturer trenger vi et barnevern som er kultursensitivt. Med det menes å forsøke å forstå kulturen familien kommer fra og å sette seg inn i verdiene de lever med. I tillegg må ansatte inneha kulturell kompetanse - de må kunne identifisere forhold som dreier seg om kultur. Barnevernet møter på en rekke utfordringer knyttet til kulturforskjeller, og måten barnevernet har håndtert disse på har i noen tilfeller ført til sterk mistillit til barneverntjenesten som helhet. I tillegg kan mangelen på kunnskap om barnevernets oppgave også gi grobunn for mistillit. Dette er svært uheldig da det kan forhindre at barn får nødvendig hjelp.

LFB MENER AT:

- Det bør lages informasjonsmateriale om barnevernet på de språk som er mest representert i Norge.
- Barnevernet må sørge for at deres ansatte innehar kulturell kompetanse.
- Barn og familiemedlemmer skal ikke være tolker i barnevernssaker.
- Barneverntjenesten bør etterstrebe bedre og mer samarbeid med flerkulturelle miljøer.
- Barnets og foreldrenes etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn skal være relevant i vurderingen av barnets beste.

FOREBYGGING

Forebyggende arbeid for barn og unge og deres familier er et kommunalt ansvar, men LFB mener at et forebyggende barnevern er essensielt for å kunne ivareta barn og unge på best mulig måte. Vi vet at forebygging er en god investering, både menneskelig og samfunnsøkonomisk. Vi i LFB har lenge påpekt at barnevernet ofte kommer altfor sent inn, og hvilke konsekvenser det får for livene våre.

LFB MENER AT:

- Et forebyggende barnevern er nødvendig og viktig for barn og unge.
- Barnevernet må være synlige der barn er, for eksempel i barnehage, på skole og i fritidstilbudene
- Alle barn og unge i Norge skal vite hva barnevernet er, og hvordan de kan hjelpe.
- Barneverntjenesten må forplikte seg til å delta i tverrfaglig samarbeid i kommunen. Dette vil kunne bidra til tidligere identifisering av barn og unge som trenger hjelp og beskyttelse fra barnevernet.
- Alle barn og unge i Norge skal ha rett på undervisning om hva vold og overgrep er.

FOSTERHJEM

Å finne et egnet fosterhjem til det enkelte barn kan være positivt for å fremme barnets utvikling. Samtidig byr livet i fosterhjem på utfordringer, både knyttet til barnets tidligere erfaringer samt omstillingen det innebærer å bli en del av en ukjent familie. Barn som står i en situasjon hvor det skal finnes et egnet fosterhjem vet ikke alltid hvilke muligheter som finnes, eller hva som er deres beste. Derfor er det nødvendig at barneverntjenesten jobber målrettet for å finne riktig fosterhjem. Barn som skal flytte i fosterhjem kommer fra ulike forhold i hjemmet som har preget deres holdninger, identitet og forventninger til samfunnet og menneskene rundt seg.

LFB MENER AT:

- Barnevernet skal snakke med alle barn om valg av fosterhjem, og barnets behov og ønsker skal vektlegges.
- Barnevernsbarn skal få medvirke, også i fosterhjemmet.
- Bruk av fosterhjem i slekt og nettverk skal vurderes, men ikke være en førende trend.
- Fosterforeldre må få tilpasset hjelp, veiledning og oppfølging.
- Fosterhjemmene bør stille seg disponible til å være fosterhjem selv når barnet har ettervern.
- Fosterforeldre bør ha muligheten til å lage rimelige husregler rundt bruk av mobilbruk i hjemmet. Men barnet eller ungdom skal bli tatt med på råd, og reglene bør følge barnets modenhet og alder.
- Beslag av elektroniske kommunikasjonsmidler bør kun skje i kortere perioder, og kun om det er nødvendig for at barnet får nok søvn, eller

hindre at barnet kommer i kontakt med personer man er redd vil skade barnet, eller avverge straffbare handlinger.

- Barn og unge som bor i fosterhjem skal ha sin integritet og sitt privatliv ivaretatt. Det bør likevel være hensynet til barnets beste som skal ivaretas om det gjennomføres kontroll av fosterbarnets private rom. Dette skal gjøres i samråd med saksbehandler.
- Fosterhjemmene må lære barna om relasjoner, normer, regler og ferdigheter som er nødvendig for at de skal mestre livet også etter de har flyttet ut av fosterhjemmet.
- Det skal stilles høye krav for å kunne bli fosterforeldre.
- Det må opprettes flere tilbud om spesialtilpasset opplæring til slektsfosterhjem.
- Man skal kunne bli fosterforeldre uavhengig av etnisitet og seksuell orientering
- Personlig egnethet, stabilitet og omsorgsevne skal vektlegges mer enn formell kompetanse i godkjenningen av fosterforeldre
- Alle fosterforeldre skal gjennomføre relevant kursing innen seks måneder etter plassering, men aller helst før plassering
- Fosterforeldre må på kurs jevnlig uavhengig av utdanningen
- Fosterhjem bør underlegges 'Rettighetsforskriftene' på lik linje som barn som er plassert på institusjon etter omsorgsparagrafer

FRITID MED MENING

Mange barnevernsbarn, både av de som har tiltak i hjemmet, de som er plassert og de under ettervern, lever med lite penger. Dårlig økonomi byr på mange utfordringer, blant annet når det kommer til deltakelse på fritidsaktiviteter, en arena som er sentral for nettverksbygging. Å ikke få muligheten til å delta på fritidsaktiviteter kan medvirke til utenforskap og isolasjon som kan spre seg til å påvirke det sosiale på andre arenaer også, eksempelvis på skolen. LFB ønsker at det skal settes større fokus på at barnevernsbarn skal ha en meningsfull fritid.

LFB MENER AT:

- Det skal legges til rette for deltakelse på ønskede aktiviteter og nødvendig utstyr skal dekkes.
- Det må legges til rette for at barnet skal ha mulighet til å komme seg fram og tilbake fra aktiviteten uansett bosted eller tiltak.
- Barn og unge skal spørres om deres ønsker og behov, disse må vektlegges.
- Fritidsaktiviteter kan også være å engasjere seg politisk eller i organisasjoner, dette bør det være et fokus på.
- En barnet stoler på skal hjelpe barnet med å finne tjenester og aktiviteter som passer og interesserer den enkelte.

FYLKESNEMNDENE FOR BARNEVERN OG SOSIALE SAKER

Fylkesnemndene er et domstollignende organ som, blant annet, avgjøre saker etter barnevernloven. Det er fylkesnemnda som avgjør omsorgsovertakelser og tvangsplasseringer etter barnevernloven.

LFB MENER AT:

- Selv om barnet enda ikke har fått partsrettigheter skal det legges til rette for at barnet får uttalt seg til nemnda, enten gjennom en oppnevnt talsperson eller i formøter med nemndleder.
- Fylkesnemndene må ta høyde for at de er den rettsinstansen som behandler flest saker hvor barn også har partsrettigheter, det fordrer at rettsapparatet er lagt opp på en annen måte enn i saker der barn ikke har en egen rettslige stemme.
- Barnets medvirkning, uavhengig av dets partsrettigheter, skal dokumenteres grundig i hele saksgangen.
- Barn skal få grundig informasjon om retten til å tale sin sak, men også retten til å ikke ønske å delta.

FØLGETJENESTE

Når det er mistanke om at et barn er utsatt for overgrep og skal til tilrettelagt avhør eller medisinsk undersøkelse ved Statens Barnehus, skjer dette ofte uten at de har følge av en person de er trygge på og kjenner. Barnet blir ofte hentet av politiet og barnevernet i skole/barnehage uten at foreldrene får vite om dette, og uten at de får med seg en trygg person. Mange må reise et stykke, og må i tillegg forholde seg til nye personer. Mange skoler/barnehager har hatt praksis med følgetjeneste, men uenighet om hvem som skal ta regningen har ført til at dette ofte ikke lenger praktiseres. Det er viktig at den som følger et barn til tilrettelagt avhør er en person som barnet kjenner godt, og har et positivt forhold til.

LFB MENER AT:

- Barn som skal i tilrettelagt avhør eller til medisinsk undersøkelse skal følges av en person de kjenner godt og er trygg på.
- Det bør utredes en statlig norm for hvem som tar regningen, for å hindre konflikt i kommunene som går utover den svakeste part, barnet.

HELSE

Det er viktig at det settes fokus på barnevernsbarns helse. I dag opplever mange barnevernsbarn at de ikke får tilstrekkelig hjelp og oppfølging, og mange opplever at manglende samarbeid mellom barnevernet og andre instanser forsinker eller forhindrer helt at de får tilgang på den hjelpen de trenger.

LFB MENER AT:

- Barnevernsbarn må få nødvendig og riktig oppfølging i henhold til fysisk og psykisk helse.
- Barnevernsbarn må bli hørt i saker som angår deres fysiske og psykiske helse.
- Barn som blir flyttet ut av hjemmet skal få en lovfestet rett til å få kartlagt sin egen helse. Retten må gjelde overfor barnevern- og helsetjenesten, og gjelde både fysisk helse, psykisk helse og tannhelse.

- De ulike hjelpeinstansene er nødt til å samarbeide og ansvarsforhold må være tydelig definert slik at unge slipper å oppleve at de ikke får hjelp.
- Hjelp og oppfølging knyttet til psykisk helse behøver ikke alltid skje i regi av barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk, noen kan ha bedre nytte av helsesykepleier, miljøterapeuter og andre.
- Det skal stilles krav til dokumentasjon fra alle involverte parter.
- Det bør opprettes et journalsystem som sørger for lik informasjon på tvers av tjenestene.
- Det bør være fokus på å utforme kreative og fleksible hjelpetilbud og se muligheter for samarbeid med frivillige organisasjoner og idrettslag.
- Det bør settes en generell tidsfrist på når et hjelpetilbud skal være påbegynt og tidsfrister skal overholdes.
- Ansatte i de ulike tjenestene skal gå kurs i og ha kunnskap om traumebevisst omsorg.
- Det er viktig at ansvarsgruppemøtene tar for seg temaer som psykisk helse, derfor bør det være med en psykolog i ansvarsgruppemøtene.
- Barneverntjenesten må samarbeide bedre med tannhelsetjenesten.
- Barneverntjenesten og andre rundt barnet må fokusere på barnets tannhelse, og sørge for at denne blir fulgt opp.
- Tannhelsetjenesten må få bedre opplæring i å se etter tegn som overgrep og annen mishandling.
- Dårlig tannhygiene må møtes med nysgjerrighet og oppfølging, ikke irettesetting og kjeft.
- Skoletannlegen for barn og unge bør fremstå mer barnevennlige for å skape trygghet

HJELPETILTAK

Hjelpetiltak er det hjelpemiddelet som brukes mest i barnevernet. Målet med et hjelpetiltak er å bidra positivt til endring enten i familien eller hos barnet. Ofte vil man trenge flere forskjellige hjelpetiltak for å gi best mulig hjelp. Barn er forskjellige, derfor er det viktig at det finnes mange ulike typer hjelpetiltak slik at dette kan tilpasses individuelt. Dette vil gi større treffsikkerhet i de tiltak som settes inn. I enkelte typer hjelpetiltak er det viktig at barnevernet samarbeider med andre tjenesteytere for at tiltaket skal få god og ønsket effekt

LFB MENER AT:

- Hjelpetiltak skal være basert på barnets beste og individuelt tilpasset etter behov.
- Barnet skal få si sin mening før avgjørelsen om hjelpetiltak treffes.
- Det er viktig at det finnes mange forskjellige typer hjelpetiltak.
- Barn skal få mulighet til å si hva de trenger og hva de synes om tiltaket.
- Hjelpetiltak må evalueres minst to ganger i året for å sikre at det er riktig tiltak.
- Dersom barnevernet ikke har tiltakene som er nødvendige må de hente inn kompetanse slik at tiltaket kan gjennomføres.
- Det må legges til rette for samarbeid mellom de ulike instansene i utforming og utførelse av hjelpetiltak.

- Det må lovfestes en tidsfrist fra hjelpetiltaket blir vedtatt, til det iverksettes.
- For å sikre at barns behov blir ivaretatt er medvirkning i utformingen av tiltaket og kontinuerlig evaluering sentralt.
- Alle hjelpetiltak bør ha et fokus på å bidra til positiv endring i familien som helhet, og ikke belyse barnet som et problem.

INNSYN I EGEN SAK

Å få innsyn i egen sak kan for barnevernsbarn bidra til å få oversikt og forståelse av egen situasjon. Loven sier i dag at du har rett til innsyn i egen sak fra fylte 15 år og også etter at tiltak i barnevernet er avsluttet. Å få innsyn i egen sak betyr også at man får tilgang på informasjon man kanskje ikke har hatt før. Dette kan oppleves negativt og kan føre til sterke reaksjoner, men det kan også oppleves positivt, som en bekreftelse på at det ble gjort mer enn man var klar over.

LFB MENER AT:

- Alle barnevernsbarn skal få informasjon om at de har rett til innsyn i egen sak ved fylte 15 år.
- Alle barnevernsbarn skal få vite at det er mulig å få innsyn i egen sak også etter at tiltak er avsluttet.
- Barn som er i tiltak, bør få tett oppfølging når de får informasjon om egen sak og barnets tillitsperson bør være til stede ved gjennomgang.
- Alle barnevernsbarn skal få hjelp til å forstå innholdet i deres sak og bistand dersom de ønsker å klage på vedtak som er blitt gjort.

INSTITUSJON

Mange barn og unge kan få stort utbytte av å bo på en god institusjon som ivaretar deres behov. I dag opplever allikevel mange unge å bli plassert på institusjoner som ikke samsvarer med deres behov, for eksempel unge uten rusproblematikk som blir plassert på behandlingsinstitusjoner sammen med unge som sliter med rus. Dette er svært bekymringsverdig og kan gjøre livssituasjonen til unge enda verre. Barn og unges behov er sammensatte og ulike, men dette reflekteres ikke i dagens institusjonstilbud. I tillegg er det tydelig at ivaretagelsen av psykisk helse på institusjoner ofte er mangelfull.

LFB MENER AT:

- Unge bør høres i valg av bosted og hva de har behov for.
- Barn og unge skal ikke måtte bo på et sted som ikke møter deres behov.
- Det er et sterkt behov for større mangfold i institusjonstilbudene og det må være nok institusjoner til å kunne ivareta et godt tilbud.
- Det bør stilles krav til at institusjonslederen har høyere utdanning.
- Rettighetsforskriftene anses som gode retningslinjer for ivaretagelse av barn som er plassert. Hver enkelt institusjon må derimot pålegges å kurse alle sine ansatte i Rettighetsforskriftene for å kunne bedre sikre at institusjonene håndterer utfordringer mest mulig likt
- Alle institusjoner skal ha medvirkning i fokus.

- Institusjoner skal fungere så nært opp til et hjem som mulig i hverdagen, feriene og i høytidene.
- Det skal etterstrebtes at ansatte med primæromsorg for beboere på institusjon skal minimum ha langturnus.
- Institusjoner skal forberede beboerne på livet etter institusjonsplasseringen.
- Institusjonsplasseringer må skille mellom unge plassert på omsorgsparagrafer, atferds-paragrafer og akutt-plasseringer.
- Det bør bli enklere å overføre barnet fra en type institusjonsplassering til en annen når en ser at den nåværende plasseringen ikke kan hjelpe barnet på en tilfredsstillende måte.
- Psykisk helse er viktig, og ansatte på institusjon skal ha kunnskap om dette.
- Alle institusjoner skal ha kunnskap om traumebevisst omsorg.
- Alle institusjoner bør ha en egen psykolog tilknyttet seg for å tilby barnet den psykiske helsehjelpen de behøver.
- Unge som bor på institusjon, skal få tilbud om psykisk helsehjelp umiddelbart etter plassering og gjennom hele oppholdet.
- Begrensninger og reguleringer i barn og unges bruk av mobil, film eller lydopptak i en institusjon bør skje i samråd med beboerne i institusjonen.
 - Alle offentlige og privateide institusjoner skal pålegges å følge Rettighetsforskriftene, og Statsforvalteren bør i større grad føre anmeldte og uanmeldte tilsyn med institusjonenes praksis og forståelse av forskriftene
 - Alle institusjoner bør ha en familie, og nettverksansvarlig som ivaretar barnets spesifikke behov for kontakt med familie, slekt og venner
 - Alle institusjoner bør ha en skoleansvarlig pedagog som har som hovedoppgave å ivareta barnets rettigheter til utdanning, læring og dagtilbud
 - Alle barn som bor på institusjon skal ha egen individuell plan som inkluderer og forplikter skole, barnevern, PPT, helse (aBup), NAV til oppfølging av barnet under og etter institusjonsoppholdet

KLAGE PÅ BARNEVERNET

Per i dag har ikke barn og unge en reell klagemulighet på omsorgen de får under barnevernet. Det er for vanskelig å finne fram på nettsiden til statsforvalteren og det er mange som ikke kjenner til klageretten og hvordan man kan klage på vedtak. Ikke bare gjør det at barn og unge i barnevernets omsorg befinner seg i en svært sårbar situasjon, men slik klageordningen er i dag setter det rettssikkerheten til barn og unge i fare.

LFB MENER AT:

- Barn og unge skal informeres om klageretten og hvordan man kan klage på vedtak, henleggelse eller saksgang.
- Barn og unge skal informeres om at de kan klage på barneverntjenesten og ikke kun tiltaket, og at dette også kan gjøres etter at vedtaket er avsluttet.

- Det bør tydeliggjøres og tilrettelegges for barn at de har rett på bistand i klagesaker.
- Det må utarbeides en enkel, sikker og lavterskel mulighet for barn og unge å klage på.
- Det bør finnes en egen instans for å klage på kommunens vedtak eller henleggelse.
- Både tidligere og nåværende barnevernsbarn skal ha tilgang til fri rettshjelp i alle saker som omhandler barnevernet.
- Alle barn som er under omsorg av barnevernet og som ønsker å klage på vedtak laget av barnevernet, skal tilbys hjelp av sin kontaktperson til å utforme en klage. Eventuelt kan kontaktpersonen hjelpe å finne annen egnet person/instans som kan bistå å utforme en klage

KOMMERSIELLE, IDEELLE OG OFFENTLIGE AKTØRER

Det offentlige er i dag de som skal tilby tjenester som skal hjelpe barn og unge. Allikevel er det ikke alltid stat og kommune har de tjenestene og tilbudene som trengs tilgjengelig, og de kan da velge å kjøpe tjenester fra private aktører. Så lenge tjenesten er basert på den enkeltes behov er dette i mange tilfeller helt nødvendig når de offentlige ikke kan tilby det samme. Allikevel ser en at til tross for at offentlig og privat sektor jobber innenfor samme regelverk, ligger offentlig sektor høyt over kravet til barnevernfaglig kompetanse, mens privat sektor ligger rundt kravet på 50%. LFB er i tillegg kritiske til at forskjellene mellom ideelle og kommersielle aktører forsvinner fordi økonomi blir avgjørende i anbudsprosesser. LFB støtter de ideelle aktørene som leverer tjenester til barnevernet og vi ser at de dukker under av et press fra de kommersielle Dette er problematisk da dette vil medføre et mindre mangfold av tiltak.

LFB MENER AT:

- Det skal være ulovlig å ta ut profitt på barneverntjenester. Pengene bør gå til å forbedre tjenesten.
- Høy barnevernfaglig kompetanse bør være avgjørende i ethvert tiltak som gis barn og unge.
- Lønnsomhet og effektivitet bør ikke være avgjørende for valg av tilbud i en anbudsprosess.
- Det må pålegges å skille mellom private ideelle og private kommersielle-aktører.
- Det skal være et generelt forbud mot alle private tjenesteytere i det kommunale barnevernet.
- Det bør settes fokus på fagutvikling og åpenhet innenfor de ulike tjenestene på tvers av privat og offentlig sektor for å sikre kontinuerlig utvikling til fordel for barn og unge i institusjon.
- Samme tilsynsmyndighet bør følge opp uavhengig av om det er tilbud gjennom offentlig, kommersiell eller ideell tjenesteyter.
- Når staten utlyser tilbud på barnevernsfeltet, skal de ideelle aktørene ha en forrang.

KOMPETANSE OG UTDANNING FOR BARNEVERNSANSATTE

I dag er utdannelsene som er rettet mot arbeid med barn og unge i barnevernet mangelfulle, og gir blant annet ikke barnevernsarbeidere god nok kompetanse til å gjøre vurderinger i komplekse saker. Ikke minst er kravene til kompetanse i både kommunalt- og statlig barnevern lite definert og ulikt.

LFB MENER AT:

- Dagens utdanning gir ikke barnevernsarbeidere god nok kompetanse til å gjøre vurderinger i komplekse saker i henhold til barnets beste.
- Innholdet i utdanningen til barnevernsarbeidere er mangelfull og må styrkes.
- Det bør vurderes om det skal inkluderes mer psykologi i barnevernutdanningene.
- Det skal være større tverrfaglighet i barnevernet.
- Det er ikke gitt at det kun er barnevernsfaglig kompetanse som gjør barnevernsarbeidere gode til å hjelpe barn.
- Det bør være forskjellige krav til kompetanse for de ulike stillingene i barneverntjenesten.
- Det er viktig at det skal være krav til helt spesifikk kompetanse på leder og beslutningsnivå i både kommunalt og statlig barnevern. Det bør unntaksvis gis dispensasjoner for mangler ved riktig spisskompetanse”
- Saksbehandlere må ha relevant utdanning og kompetanse til å fatte vedtak i tråd med gjeldende lover og retningslinjer.
- Barnevernfaglige vurderinger og vedtak må gjøres av de som har barnevernfaglig kompetanse.
- I tillegg til utdanning bør relasjonskompetansen og personlig egnethet vektlegges.
- Inntak til barnevernfaglige utdannelser skal ha et system for å undersøke personlig egnethet og mellommenneskelig kompetanse.
- Utdanningene bør inkludere forelesninger fra organisasjoner med erfaringskompetanse.
- Det skal være et krav at alle utdanninger for arbeid med barn inneholder grundig opplæring om barns mangfold av smerteuttrykk.
- Den øverste kommuneledelsen og regionledelsen i Bufetat, bør i større grad kvalitetssikre arbeidet til sine respektive mellomledere (barnevernsledere, enhetsledere og avdelingsledere) gjennom årlige kvalitetsvurderinger av deres posisjoner.

KONTAKT MED SØSKEN OG ØVRIG FAMILIE

Ved omsorgsovertakelse ser vi ofte at barnevernsbarn mister kontakt med søsken og øvrig familie de føler bånd til (tanter, onkler, besteforeldre osv.). Særlig søsken fortjener å vokse opp sammen. Mange barnevernsbarn blir splittet ved en omsorgsovertakelse og for barna kan det være traumatisk å ikke få videreføre en relasjon som har vært viktig i oppveksten.

LFB ønsker at fylkesnemndene og barneverntjenesten setter fokus på dette når de skal avgjøre samvær. Det er stor variasjon i opplevelser hos medlemmer i LFB om hvordan samvær med søsken og øvrig familie blir ivaretatt.

LFB MENER AT:

- Barn og unge skal ha mulighet til å opprettholde kontakt med søsken og øvrig familie dersom barnet selv ønsker det.
- Det skal legges til rette for å bruke søsken og øvrig familie som ressurspersoner for barnet.
- Barneverntjenesten skal dekke utgifter som oppstår ved et samvær.
- Kontakt skjer også over sosiale medier og telefon, og det bør være en lovhjemmel som kan redusere dette, dersom det er behov for det.
- Begrensning i samvær skal faglig begrunnes hos utøvende myndighet med hensyn til barnets beste, og barnet skal alltid være informert om begrunnelsen.
- Barn og unge som bor på institusjon er i en særlig sårbar situasjon, det er derfor viktig at institusjonen i samråd med barnet finner ut av hvilke behov barnet har for kontakt med søsken, øvrig familie og venner via mobiltelefon.
- Kontakt med opprinnelige foreldre over sosiale medier og telefon er også noe mange barnevernsbarn synes er krevende, og dette bør settes større fokus på.
- Barnevernstjenesten skal la søsken kan bo sammen i fosterhjem, dersom det ikke er særlige grunner som taler mot det.
- Det skal alltid forsøkes å finne fosterhjem som kan ta imot søsken, dersom ikke særlige grunner taler mot det.
- Barnevernstjenesten skal alltid gjøre vurderinger om plassering av søsken sammen når en fremmer sak om omsorgsovertakelse.
- Det må være et stort fokus på rekruttering av fosterhjem som kan ta imot søsken.
- I de tilfeller hvor det ikke er mulig å plassere søsken sammen skal det, om barna ønsker det, tilrettelegges for et samvær som samsvarer med barnets beste og barnas ønsker.
- Det skal alltid utarbeides en plan for søskensamvær, og barna skal oppmuntres til samvær med søsken.

KURS OG REKRUTTERING FOR Å BLI FOSTERFORELDRE

I dag kursers fosterforeldre gjennom et PRIDE-kurs som avholdes av Bufetat. PRIDE-kursene er en modell Norge og andre land bruker i opplæringen og rekrutteringen av fosterforeldre.

LFB MENER AT:

- Det må evalueres om PRIDE-kursene gir den opplæringen fosterforeldre trenger.
- Fosterforeldre bør jevnlig gå på kurs, uavhengig av utdanning.
- Fosterforeldre må lære mer om traumer og psykisk helse.
- Fosterforeldre må ha opplæring i traumebasert omsorg.

- Kurset bør inneholde erfaringsbasert kunnskap fra nåværende og tidligere barnevernsbarn.
- Kursholder bør vektlegge egnetheten til fosterforeldrene, blant annet ved å se hvordan fosterforeldrene samarbeider.
- Det skal stilles høye krav for å kunne bli fosterforeldre.
- Det må opprettes flere tilbud om spesialtilpasset opplæring til slektsfosterhjem.
- Man skal kunne bli fosterforeldre uavhengig av etnisitet og seksuell orientering.
- Personlig egnethet, stabilitet og omsorgsevne skal vektlegges mer enn formell kompetanse i godkjenningen av fosterforeldre.
- Alle fosterforeldre skal gjennomføre relevant kursing innen seks måneder etter plassering, men aller helst før plassering.
- Det bør lovfestes at fosterforeldre forplikter seg til å motta opplæring gjennom hele perioden hvor de er fosterforeldre.

LHBTIQ-BARNEVERNSBARN

Nasjonale og internasjonale helse- og levekårsundersøkelser viser en overrepresentasjon av psykiske helseplager hos LHBTIQ-barnevernsbarn. Undersøkelser viser også at en del LHBTIQ-personer har vanskelig for å være åpne i møte med hjelpetjenester og slik sett ikke får rett hjelp til rett tid. Forskning viser at LHBTIQ-ungdom er overrepresentert i barnevernet.

LFB MENER AT:

- LHBTIQ-barnevernsbarn skal bli møtt av barneverntjenesten på lik linje som andre barnevernsbarn.
- Barnevernsansatte burde få tilbud om å gå kurs hvor de kan lære om normer, kjønn, identitet og seksualitet.
- De som er involvert i barn og unges liv skal spørre hvordan de selv ønsker å definere seg og bli omtalt, for å hindre ytterligere stigmatisering.
- Alle skjemaer barnevernsbarn må svare på skal være kjønnsnøytrale, slik at ungdommene får muligheten til å definere seg selv.
- Barneverntjenesten har ansvar for å åpne opp om samtaler rundt kjønn, identitet og seksualitet.
- Departementet må avklare hvem som har samtykkerett når det kommer til kjønnskorrigerende behandling når et barn er under barnevernets omsorg.

MEDVIRKNING

Vi ønsker å skille mellom tre nivåer: individ, tjeneste og system. Alle er like viktig.

MEDVIRKNING PÅ INDIVIDNIVÅ

Medvirkning på individnivå innebærer at den enkelte bruker har innflytelse og påvirkning på eget hjelpe- eller behandlingstilbud. Medvirkning på individnivå skjer i sammenhenger hvor barnet er i dialog med fagpersoner om forhold knyttet til egne behov. For at medvirkningen skal være reell må barnet være informert om sine rettigheter.

MEDVIRKNING PÅ TJENESTENIVÅ

Medvirkning på tjenestenivå innebærer at barnevernsbarna i sin tjeneste ikke bare skal kunne påvirke sin egen sak, men også ha innflytelse på utformingen, gjennomføring og evaluering av den enkelte tjeneste. Dette kan for eksempel gjøres gjennom lokale brukerråd.

MEDVIRKNING PÅ SYSTEMNIVÅ

Medvirkning på systemnivå innebærer at barnevernsbarna er med på å påvirke, utforme og kvalitetssikre hele tjenesten på et overordnet nivå. Dette gjøres blant annet gjennom nasjonale brukerråd, innspillsmøter og referansegrupper.

LFB MENER AT:

- Å medvirke er ikke det samme som å bestemme selv.
- Det enkelte barnet skal ha en reell innflytelse på eget hjelpe- eller behandlingstilbud.
- Den aktuelle tjenesten skal være pliktig til å informere barnet om dets rettigheter.
- For at medvirkningen skal oppleves nyttig og reell for det enkelte barn er det nødvendig at de voksne sikrer nok og god informasjon om muligheten til å si sin mening.
- Planer for tiltak er en viktig del av medvirkning på individnivå.
- Av og til ønsker barn å ikke ha en mening, eller å være med å påvirke, dette må respekteres.
- Det er barnevernets ansvar å skape et trygt og tillitsfullt rom slik at barnet kan medvirke i de ulike prosessene
- Det skal tilrettelegges for medvirkning på tjeneste- og systemnivå.
- Det er gjennom medvirkning at barnevernet kan bli bedre på å tilby tjenester som er relevante og tidsriktige for barn og unge.
- Det skal brukes demokratiske organisasjoner i medvirkning på tjeneste og systemnivå.

MELDEPLIKT

Manglende kunnskap om meldeplikt og saksgang kan gjøre at mange vegrer seg for å si ifra til barneverntjenesten om barn som lever under vanskelige forhold. Derfor er det viktig at denne informasjonen er tilgjengelig for alle mennesker i Norge. Offentlige ansatte har en plikt til å melde ifra til barneverntjenesten, men LFBs erfaring er at det i mange tilfeller ikke blir gjort. Det er barna som er i sårbare situasjoner som lider under manglende bekymringsmeldinger til barneverntjenesten, noe som i verst tenkelige tilfeller kan føre til store psykiske, fysiske, emosjonelle og relasjonelle problemer for disse barna. Derfor er det en forutsetning for barneverntjenestens arbeid at de får kjennskap til tilfeller der barn lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling.

LFB MENER AT:

- Alle har plikt til å melde bekymring så snart man får kjennskap til forhold som er skadelige for barns oppvekst.

- Alle mennesker i Norge skal gjøre sin plikt ved å tre inn dersom de ser et barn som blir utsatt for psykisk eller fysisk vold.
- Melder må få svar på om barneverntjenesten har vurdert saken.
- Offentlige ansatte, og spesielt de som jobber med barn, har en særskilt plikt til å melde fra.
- Det er riktig å sanksjonere i saker der offentlig ansatte, institusjoner eller etater ikke overholder meldeplikten.
- Ledelsen i ulike institusjoner skal inneha riktig informasjon og kompetanse til å overholde meldeplikten, samt informere, bistå og veilede ansatte i de respektive instansene om meldeplikten.
- Det skal settes større fokus på de juridiske konsekvensene ved å ikke melde ifra ved mistanke om omsorgssvikt.

MIDLERTIDIG OPPHOLD FOR ENSLIGE MINDREÅRIGE ASYLSØKERE (EMA)

Et rekordhøyt antall barn som har flyktet alene til Norge får kun bli i Norge til de fyller 18 år, selv om mange av disse barna har rett til beskyttelse etter Flyktningskonvensjonen. Det var tenkt at midlertidige opphold skulle hindre barn i å legge ut på farlig flukt. Dessverre ser vi at andelen enslige barn på flukt har økt, og det finnes heller ingen dokumentasjon som viser at midlertidige tillatelser har en slik effekt. Disse barna kan oppleve en håpløshet, det blir rapportert om selvmordsforsøk og flere forsvinner fra mottakene de bor på.

LFB MENER AT:

- Midlertidig opphold for barn er ikke en human løsning og må avskaffes.
- Midlertidig opphold hindrer ikke barn i å legge ut på flukt – det ødelegger liv.
- Alle barn som kommer alene til Norge skal innvilges permanent opphold når de ankommer Norge.
- Ved å innvilge midlertidige opphold til barn bryter Norge barnekonvensjonen.

NAV

Barn som får ettervern fra barnevernet blir ofte henvist til NAV når det gjelder økonomisk bistand. Det er store variasjoner i landet på hvor godt dette tilbudet er for unge, samt at samarbeidet mellom NAV og kommune oppleves som mangelfullt. LFBs medlemmer har påpekt at de opplever det som at barneverntjenesten overleverer ettervernet til NAV, mens NAV har egne tariffer og regler som gjelder for sitt system. Dette oppleves ustrukturert og man opplever det som å falle mellom to stoler i systemet.

LFB MENER AT:

- NAV skal ikke alene være det ettervernet et barnevernsbarn får.
- Det bør innføres egne team med en representant fra NAV når ettervernstiltak opprettes.
- NAV må ha egne økonomiske ordninger for unge under ettervern i barnevernstjenesten.

- Økonomisk støtte fra barneverntjenesten bør ikke automatisk stoppe hvis man får innvilget støtte fra NAV.
- Barnevernet og NAV må ha tydelig adskilte roller i ettervernet. NAV skal ha ansvar for økonomi og arbeid, mens barnevernet skal ha ansvar for oppfølging, ettervern og veiledning.
- Barneverntjenesten og NAV m.fl. bør i god tid før barnet blir 18 år, inngå et forpliktende samarbeid for å ivareta barnet i en overgangsfase (ettervern)

OMSORGSOVERTAKELSE

Forutsetningen for en omsorgsovertakelse er at barnevernet kan gi en bedre omsorg enn de opprinnelige foreldrene. Det er barnevernet som søker om en omsorgsovertakelse hos fylkesnemnda, men fylkesnemnda tar den endelige avgjørelsen.

LFB MENER AT:

- Barnets beste skal være førende i omsorgs- og samværsavgjørelser.
- Omsorgsovertakelse er det mest inngripende tiltaket barnevernet har, og premisset må være at barnevernet kan gi bedre omsorg enn foreldrene.
- Hjelpetiltak må alltid være prøvd før omsorgsovertakelser som ikke er akutte gjennomføres.
- Omsorgsovertakelse er i noen tilfeller det eneste riktige.
- Barnevernsbarns rett til ivaretagelse av religion, etnisitet og seksuell orientering skal ivaretas.
- I alle inntakssamtaler i forbindelse med flytting skal det være inkludert et spørsmål om hvilket navn og pronomen ungdommen foretrekker.
- Alle barn som er planlagt plassert utenfor hjemmet, skal det først søkes om plassering i familie, slekt og nettverk så sant ikke andre sikkerhetsmessige forhold tilsier noe annet.

OPPRINNELIGE FORELDRE

For mange barn er det viktig at foreldrene ivaretas etter en omsorgsovertakelse, ettersom mange har fungert som omsorgspersoner for sine foreldre i forkant av flyttingen. Ofte har barna og foreldrene samme saksbehandler og dette kan føre til at saksbehandlerens lojalitet ligger hos foreldrene framfor hos barnet - dette svekker barnets tillit til barnevernet og er svært uheldig. Flere av våre medlemmer har erfart at foreldrenes behov og ønsker har blitt sterkere vektlagt enn barnets beste i omsorgssaker. Derfor er det viktig at barnevernet innhenter informasjon fra flere parter for å kunne gjøre en god vurdering.

LFB MENER AT:

- Barn bør ikke ha samme saksbehandler som sine opprinnelige foreldre etter en omsorgsovertakelse.
- Opprinnelige foreldre skal tilbys veiledning og oppfølging gjennom riktig hjelpeinstans til å bli bedre foreldre eller samværsforeldre ut fra behov.

- Oppfølging av opprinnelige foreldre bør legges inn i en annen tjeneste enn barnevern. Dette skal ikke gå på bekostning av informasjonen opprinnelige foreldre har krav på.
- Barn skal bli hørt i samværsspørsmål, også hvis barnet har andre ønsker enn hva de opprinnelige foreldrene har.
- Barn som har blitt utsatt for vold eller omsorgssvikt av foreldrene skal beskyttes i samværsspørsmål, selv når de er for små til å ytre sin mening om samvær. Hensynet til barnet skal veie tyngre enn opprinnelige foreldres behov.
- Der det er tenkt at barn skal tilbake til opprinnelige foreldre, må det opprettes et strukturert samarbeid mellom fosterhjem, opprinnelige foreldre og barnet selv, for å sikre at tilbakeføringen blir til det beste for barnet.
- Utviklingsstøttene tilknytning skal vektlegges tyngre enn biologiske bånd når det gjelder omsorgsansvar.
- Samtaler med barn om bosted og samvær bør foregå uten at de opprinnelige foreldrene er til stede.

POLITIBISTAND I BARNEVERNSSAKER

Politibruken i barnevernssaker har økt de siste årene. Barnevernet kan blant annet benytte seg av bistand fra politiet under en akutt omsorgsovertakelse, på barneverninstitusjoner og hvis barnevernsbarn rømmer fra fosterhjemmet eller institusjonen sin.

LFB MENER AT:

- Barnevernet skal aldri benytte seg av uniformert politi.
- Politiet må dokumentere de vurderingene og avgjørelsene de tar, og barn som utsettes for politibruk skal ha tilgang til denne dokumentasjonen i ettertid.
- Politiutdannelsen må inneholde mer om hvordan politiet skal bistå når barn er involvert i saken.
- Det må skje en bevisstgjøring og tydeliggjøring av retningslinjer rundt bruk av politi i barnevernet.
- Når barnevernet bruker politibistand i akutte saker, så er det barnevernet som skal legge premissene for hvordan ivareta både barn og familie på best mulig måte. Dette må allikevel ikke gå på tvers av politiets plikt til å ta kontroll ved potensielle faresituasjoner

SAMARBEID MED ANDRE TJENESTEYTERE

Mange barnevernsbarn trenger hjelp og støtte fra flere instanser. Det kan være helsepersonell, psykolog, PP- tjenesten, fastlege eller andre i hjelpeapparatet. Det bør være en selvfølge med samarbeid på tvers av tjenesteytere med ulikt lovverk. Dette vil sikre nødvendig hjelp til den enkelte og vil gi større muligheter for at tiltakene har den ønskede effekt.

LFB MENER AT:

- Det må sikres samarbeid mellom alle instanser i det enkelte barns liv.
- Det er viktig at barnevernet følger opp det allerede lovfestede koordineringsansvaret mellom barnevernet og andre tjenesteytere.
- Opplysningsplikten overgår taushetsplikten, og dette er grunnleggende for at forskjellige instanser skal kunne samarbeide for barnets beste.
- Det må være en gjensidig informasjonsplikt der det har direkte betydning for barn og unges liv.
- Barneverntjenesten bør pålegges å ha faste årlige informasjonsmøter med tannhelsetjenesten og fastlegekontorer for å utveksle erfaringer og samkjøre tjenesten i større grad

SAMVÆR

For noen barn kan det være viktig med jevnlig og god kontakt med sine foreldre, mens for andre kan samvær oppleves som belastende. Mange opplever det som positivt å få hjelp til å begrense eller opprettholde kontakten med foreldrene. På samme måte er det også viktig å få muligheten til å ha kontakt med søsken og slekt.

LFB MENER AT:

- Samvær skal skje etter barns ønske og behov, og barnet skal få hjelp til å både begrense og opprettholde kontakt etter eget ønske.
- Samvær bør være et jevnt samarbeid mellom barnevernet og barnet, og barnevernets rolle bør være å tilrettelegge for barnets behov.
- Barn skal bli hørt i samværsspørsmål. Barnets ønske skal vektes tyngre enn andres ønske i samværsspørsmål – spesielt når disse er motstridene.
- Barnet bør få være med på å bestemme hvor lenge samvær skal vare.
- Barnas daglige omsorgspersoner bør gis tillit til å bistå barnet i å begrense samvær selv etter fylkesnemndas beslutning.
- Barn skal få nødvendig veiledning i hvordan de kan beskytte seg selv i sosiale medier.
- Det må tilrettelegges for at barn kan fortsette å ha kontakt og samvær med søsken og andre nære personer.
- Samvær bør ikke settes ut fra en førende trend, men vurderes konkret i hver sak.
- Barneverntjenesten må følge med på hvordan samværet påvirker barnet, og begrense eller øke samvær etter behov.

SANKSJONER VED AVVIK OG LOVBRUDD

Det kommer stadig frem at det skjer en rekke lovbrudd og avvik i barnevernet i dag. Dette får få eller ingen konsekvenser for de ansvarlige, og er med på å true barn og unges rettssikkerhet i møte med barnevernet. LFB tror også det er flere mørketall her og samtidig er rapporteringen til tilsynsmyndigheter ofte basert på egenrapporteringer fra barnevernstjenester, altså basert på tillit mellom

barnevern og tilsynsmyndighet. Dette tror vi derfor ikke gir korrekte tall og mange barn/unge får derfor ikke riktig hjelp til riktig tid.

LFB MENER AT:

- Saker som går til statsforvalteren og der lovbrudd dokumenteres, skal sanksjoneres med bøter eller lignende.
- Det bør vurderes å utarbeides sanksjoner for ansatte som arbeider med barn og unge og som bryter meldeplikten.
- De som jobber i barnevernet, bør ha autorisasjon på lik linje med helsevesenet.
- Brudd på barnevernloven skal få konsekvenser for tjenesteyter.
- Ansatte som jobber med barnevernsbarn og som begår lovbrudd, utøver unødige makt eller svikter skal ikke beskyttes av annet regelverk over barnevernloven.

TAUSHETSPLIKT

Formålet med taushetsplikten er å beskytte barnet mot at personlig informasjon misbrukes eller at uvedkommende får innsyn

LFB MENER AT:

- Det bør utarbeides klare, felles retningslinjer for hvordan taushetsplikt og opplysningsplikt skal etterfølges. Disse må implementeres på saksbehandlernivå.
- Opplysningsplikten skal gå foran taushetsplikten i tverrfaglig samarbeid.
- Barnevernets bruk av taushetsplikt må gjennomgås og det må iverksettes tiltak som sikrer åpenhet og innsyn i barnevernets arbeid.
- Det bør gjøres enklere for barn og unge å oppheve taushetsplikten mellom instansene slik at de kan samarbeide bedre.

TILLITSPERSON

Barnevernsbarn opplever enormt mange utskiftninger av mennesker de skal forholde seg til, dette kan skape mye utrygghet og mistillit. I barnevernloven er det derfor innført retten til å ha med seg en tillitsperson i alle møter med barnevernet, barnet kan også velge å ikke ha med en tillitsperson.

LFB MENER AT:

- Alle barnevernsbarn skal ha en tillitsperson de selv har valgt, dersom de ønsker det, og de skal alltid ha muligheten til å ha med seg denne personen i alle samtaler.
- Barnevernet skal hjelpe barnet med å finne en tillitsperson, hvis barnet selv ønsker det.
- Det bør sikres at tillitspersonen er der over lengre tid selv om barnet skulle flytte.
- Utgifter i forbindelse med oppgaven til tillitspersonen bør dekkes av barnevernet.

TILSYN

LFB ønsker å skille mellom tilsyn av barneverntjenestene, i fosterhjem og tilsyn på institusjonene fordi det i dagens ordning er ulik praksis på hyppighet, og det er oppnevnt tilsynsførere fra forskjellige instanser.

TILSYN AV BARNEVERNTJENESTENE

Det fremkommer stadig informasjon om barneverntjenester i landet som ikke har fulgt lover, prosedyrer eller sikret gode tjenester for barna i den gjeldende kommune. I dag føres det ikke regelmessig tilsyn av barneverntjenestene, som gjør at svikt og svik ikke blir avdekket

LFB MENER AT:

- Det må innføres hyppigere og tydeligere kontroll av hvordan barnevernet utfører sitt arbeid.
- Tilsyn av den enkelte barneverntjeneste bør skje regelmessig.
- Tilsyn av den enkelte barneverntjeneste bør legges til et uavhengig kontrollorgan.
- Et kontrollorgan som skal føre tilsyn hos den enkelte barneverntjeneste bør også ha ansvar for at mangler, avvik og lovbrudd blir fulgt opp til det er rettet opp.
- Tilsyn av barneverntjenestene bør ikke meldes på forhånd.
- Det skal være muligheter for å sanksjonere når tilsyn avdekker lovbrudd og avvik.

TILSYN I FOSTERHJEM

Tilsyn i fosterhjem gjøres i dag av en tilsynsperson som er valgt av barneverntjenesten. Selv om intensjonen bak en tilsynsperson er at det skal være den samme under hvert tilsyn forteller mange barnevernsbarn at det er hyppige utskiftninger. Tilsynet som tilsynspersoner utfører er en av få muligheter for å sjekke et om et fosterhjem er egnet, men også en viktig mulighet barnet har til å ytre sine behov og bekymringer.

LFB MENER AT:

- Fosterbarn skal bli hørt angående hvem de ønsker og ikke ønsker som tilsynsperson.
- Det er viktig at alle som bor i fosterhjem har en tilsynsperson som de har tillit til og som er til stede over lang tid.
- Barneverntjenesten skal følge opp rapporter fra tilsynspersoner, og det bør få konsekvenser hvis dette ikke skjer.
- Det bør utføres en uavhengig kontroll på hvorvidt barnevernet følger opp rapporter fra tilsynspersoner.
- Informasjon som kommer frem ved tilsyn i fosterhjem skal gis til barneverntjenesten for vurdering, ikke direkte til fosterforeldrene.
- Det skal jobbes aktivt for at tilsynsmyndighetene fra statsforvalteren også skal bli mer tilgjengelige for barn og unge bosatt i fosterhjem.
- Beredskapshjem er midlertidige fosterhjem som det også skal føres jevnlig tilsyn hos.

- Ved besøk av tilsynsperson skal det tilrettelegges for at barnet skal kunne uttale seg fritt uten påvirkning av fosterforeldrene.

TILSYN PÅ INSTITUSJON

Tilsyn på barneverninstitusjoner gjøres av statsforvalteren, og skal spesielt avdekke mangler og problemer ved omsorgen og behandlingen institusjonene gir. Siden det er statsforvalteren som fører tilsyn er det ikke gitt at det er samme person som kommer på alle tilsynene.

LFB MENER AT:

- Det skal jobbes aktivt for at tilsynsmyndighetene skal bli mer tilgjengelige for barn og unge som bor på institusjon.
- Når barn på institusjon ytrer en bekymring må tilsynsmyndighetene følge opp denne, og informere barnet om prosessen.
- Tilsyn på institusjon skal fortrinnsvis legges til tider på døgnet hvor barn og unge er til stede.
- Når det føres tilsyn må det tilrettelegges for at det snakkes med de fleste som bor på institusjonen.
- Tilsynsmyndighetene bør tilbringe tid med ungdommene for å få et helhetlig inntrykk av ungdommenes situasjon, og for å i større grad kunne snakke sammen på en slik måte at ungdommene føler seg trygge på å si hva de egentlig mener.
- Tilsynsmyndighetene skal snakke med barn alene, eller med noen barnet er trygg på - uten andre ansatte tilstede.
- Det bør tilrettelegges for at barn og unge har mulighet til å kontakte tilsynsmyndighetene med bekymringer utenfor selve tilsynet.
- Statsforvalterens tilsyn bør være likt over hele landet, og de bør ha noen veiledende føringer som sikrer at tilsynet fremmer barns rettssikkerhet uavhengig av fylke.
- Tilsyn på institusjoner skal ha samme retningslinjer, selv om de er offentlige eller private.

TRAUMER

Mange av barna som er eller har vært under barnevernets omsorg har vært utsatt for traumatiserende hendelser. Traumer er en naturlig reaksjon på traumatiserende hendelser, og man ikke er syk hvis man har en naturlig reaksjon. Barn og unge som har vært utsatt for farer lærer seg å være i beredskap for nye farer. Hos barn som har vært utsatt for dette over lang tid kan områder i hjernen bli organisert og bygd opp rundt fare. Dette kan også forekomme selv når barnet har kommet i trygge omgivelser. Hvis de rundt barnet er bevisste på dette kan man unngå mange misforståelser.

LFB MENER AT:

- Det er viktig med kunnskap om traumer.
- Det må være mer fokus på traumer og traumebevissthet i utdanninger, barnehage og skole.
- Kurs om traumer og traumebevisst omsorg bør inneholde brukerkunnskap.
- Alle som jobber med barn, må ha en bredere kunnskap om hva traume og PTSD er.

- Hjelpen som skal bidra til å leve med traumene må tilpasses i forhold til opplevelsen som har forårsaket traumet.
- Det er viktig at barn og unge får tilbud om behandling tidlig nok og tilpasset seg selv.

TVANG

Tvangsbruk på barneverninstitusjon eller i fosterhjem kan både være nødvendig og livreddende, men den kan også oppleves svært belastende og traumatisk for barnet som blir utsatt for den. I dag er adgangen til bruk av tvang mot barn på barneverninstitusjon regulert i rettighetsforskriften. For fosterhjem finnes det ingen regulering av tvangsbruk.

LFB MENER AT:

- Barnevernsbarn skal ikke bli utsatt for unødvendig tvangsbruk.
- Forebyggende tiltak må alltid være prøvd før en voksen utøver tvang, disse tiltakene skal dokumenteres.
- Det bør i større grad skilles mellom hva som er omsorg og hva som er tvang.
- Det må være tydeligere retningslinjer for hva som etter loven kan defineres som tvang.
- Det må utarbeides tydeligere rutiner på alle institusjoner for obligatorisk opplæring og oppfølging av rettighetsforskriften.
- Barn og unge skal få grundig oppfølging etter bruk av tvang.
- Ungdommen skal få skrive sin egen forklaring i tvangsprotokollen i eget brev som blir forseglet og oversendt til fylkesmannen, saksbehandler og andre relevante instanser.
- Det må opprettes et uavhengig og lett tilgjengelig kontrollorgan som har som oppgave å sikre barns interesser og forhindre maktovergrep i fosterhjem, på institusjon og liknende tiltak.
- LFB anerkjenner at bruk av tvang i noen tilfeller er nødvendig for barnets beste sett i sammenheng med plasseringsgrunnlaget og kan på lang sikt være til fordel for barnets utvikling.
- Det må settes et større fokus på tvang i fosterhjem, og det bør utredes om adgangen til tvang skal forskriftsfestes eller inkluderes i barnevernloven.

UFØDTE BARN

Barn som ennå ikke er kommet til verden har krav på vern og beskyttelse. I svangerskapet kan barn bli utsatt for skadelig adferd fra foreldre som vil gi dem utfordringer allerede i starten av livet. I dag er det slik at barnevernet ikke har noen myndighet til å hjelpe disse barna før de er født, det er kun i tilfeller der det er rusproblematikk som gir myndighetene mulighet til tvangsbehandling. Men det er også andre områder som kan gi barnet skader ved livets start som psykisk sykdom, vold o.l.

LFB MENER AT:

- Ufødte barn har også krav på vern og beskyttelse der de blir utsatt for skade i svangerskapet.

URFOLK OG NASJONALE MINORITETER

Samer er definert som urfolk etter internasjonal lov, mens kvener, jøder, skogfinner, rom og romanifolk er definert som nasjonale minoriteter. Urfolk og nasjonale minoriteter har ekstra rettigheter som er uttrykt i internasjonale konvensjoner og nasjonale lover. Dette inkluderer blant annet retten til å uttrykke og bevare sin kultur, religion og sitt språk. Dette gjelder også når barnet er under barnevernets omsorg. Det hender at samiske barn plasseres i norsktalende fosterhjem uten mulighet til å praktisere det samiske språket og kultur, eller at samiske barn som ikke snakker norsk blir akutt plassert i et norsktalende beredskapshjem uten mulighet til å kommunisere.

LFB MENER AT:

- Det skal etterstrebes at samiske barn plasseres i samisktalende fosterhjem eller i område hvor de får muligheten til å daglig kommunisere på samisk i skole/barnehage, og opprettholde sin samiske kultur.
- Det skal være nok samisktalende fosterhjem og beredskapshjem som snakker de ulike samiske språkene.
- Det skal etterstrebes at det er bred kompetanse om urfolk og nasjonale minoriteters rettigheter over hele landet.
- Samiske barn har rett til å bevare sitt samiske språk og kultur når de plasseres i fosterhjem.
- Det skal tas hensyn til barnets religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn.

UTDANNINGER FOR ANDRE SOM SKAL JOBBE MED BARN

Det er mange som daglig er i kontakt med barn gjennom arbeidet sitt som har liten eller ingen kunnskap om vold, overgrep og omsorgssvikt eller smerteuttrykkene som kan komme av dette. LFB ønsker et fokus på hva som må inkluderes i deres utdanninger.

LFB MENER AT:

- Alle førskole- og lærerutdanninger må ha mer opplæring i forvaltning som berører barn og unge.
- Alle førskole- og lærerutdanninger må ha opplæring i å avdekke vold, overgrep og omsorgssvikt.
- Barnefaglige utdannelse skal ha opplæring i hvordan man kan kommunisere godt med barn og unge.
- Enhver barnefaglig utdanning må ruste ansatte til å håndtere truende og voldelig atferd på en måte som ivaretar barn.
- Praksis i utdanningene bør ta sikte på å gi studentene innblikk i arbeidsplasser som jobber direkte med barn og ungdom.
- Det skal være et krav at alle utdanninger for arbeid med barn inneholder grundig opplæring om barns mangfold av smerteuttrykk.

UTDANNING FOR BARNEVERNSBARN

Mange barnevernsbarn møter på utfordringer når det kommer til utdanning. Det å mestre skolen har mye å si for levkår og helse senere i livet, og manglende utdanning er en viktig risikofaktor for utenforskap i voksen alder.

LFB MENER AT:

- Det må være sterkt fokus på samarbeid mellom skole og barneverntjeneste for å sikre at barn ikke faller utenfor.
- Det må tilrettelegges for at barnevernsbarn får tatt videregående utdanning når de er i stand til det, selv etter oppbrukt skoleerett.
- Det må jobbes aktivt og på tvers av departementene og direktoratene for å sette fokus på utdanning for barnevernsbarn.
- Skoler bør tilrettelegge, være fleksible og løsningsorienterte for å sikre at barnevernsbarn mestrer og fullfører utdanningen.
- Det skal gis ressurser til skoler for å muliggjøre fleksible løsninger for barnevernsbarn.
- Barn som har vært utsatt for omsorgssvikt, overgrep eller traumer skal ha mulighet for å søke om endret fraværsgrense i videregående skole.
- Det må gjøres tidlig og jevnlig kartlegging av både psykososiale og faglige utfordringer.
- Det må etableres tverrfaglig team i alle kommuner og fylkeskommuner som har ansvaret for følge opp barnevernsbarn i skolen.
- Barnehager og skoler skal sørge for at sine ansatte skal ha oppdatert kunnskap om traumebevisst omsorg.
- Det skal være klare mål om barnevernsbarnas utdanningsløp i tiltaksplaner og handlingsplaner.
- Barnevernsbarn skal delta i utdanningsløpet, inkludert barnehage, på like linje som barn på samme alder.
- En tillitsperson på barnets utdanningsinstitusjon skal delta i ansvarsgruppemøtene.

VOLD OG OVERGREP

Mange barn i barnevernet har blitt utsatt for vold. Det kan være fysisk, psykisk, seksualisert eller materialistisk vold. Dette setter livsvarige spor hos mange, og LFB opplever at kompetansen for å avdekke og ivareta dette ikke er tilstrekkelig i flere tjenesteledd. Reaksjoner på å ha blitt utsatt for vold, overgrep og traumer kan også komme etter lang tid, noe som gjør at hjelpeapparatet må være beredt til å tilby hjelp når behovet skulle oppstå. Barn som har opplevd dette har et spesielt stort behov for støtte, trygghet, sikkerhet, omsorg og hjelp til å håndtere uttrykkene de får som konsekvens av dette.

LFB MENER AT:

- Alle barn i Norge skal vite at hva voksne ikke har lov å gjøre mot dem.
- Oppfølgingen som gis til voldsutsatte barn er ikke god nok.
- Barn som har blitt utsatt for vold eller overgrep skal ha rett på tilstrekkelig hjelp og oppfølging.

- Voksne som har blitt utsatt for vold eller overgrep i barndommen skal ha rett på tilstrekkelig hjelp og oppfølging.
- Alle instanser som har kontakt med barn og unge skal ha en handlingsplan for hva de skal gjøre når omsorgssvikt, vold og overgrep avdekkes.
- Mange barn har sterke smerteuttrykk som følge av volden og overgrepene, voksne må fortsatt ta utgangspunkt i årsaken og ikke bare uttrykkene til barnet.
- De voksne rundt barnet bør få den opplæringen og hjelpen de trenger for å best mulig følge opp barnet.
- Barn som har blitt utsatt for vold, overgrep eller omsorgssvikt av foreldrene skal beskyttes i samværsspørsmål, spesielt når de er for små til å ytre sin mening om samvær